

рейтингом процентна ставка за операцією буде мінімальна. Надання кредиту під заставу, з одного боку, зменшує рівень кредитних ризиків, однак, з іншого, – підвищуються витрати, пов'язані з юридичним оформленням, зберіганням та контролем за станом цієї застави. Це, своєю чергою, зумовлює зниження дохідності кредитних операцій. Тому, здійснюючи кредитні операції, ризик-менеджерам необхідно регулювати кредитні ризики до прийнятного рівня для конкретного банку.

1. Партин Г.О., Слобода Л.Я. Внутрішньобанківське регулювання кредитних ризиків: Монографія. – К.: УБС НБУ, 2007. – 254 с. 2. Слобода Л.Я. Місце і роль кредитних ризиків у банківській діяльності // Регіональна економіка. – 2005. – №1(35). – С. 126–137.

Р.В. Свистун,

студент гр. ЕФІ-44.

Керівник – ст. викл. Віблій П.І.

ВАЛЮТНО-КУРСОВА ПОЛІТИКА НБУ В УМОВАХ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ

Валютно-курсова політика впливає на усю господарську систему держави. Чинники, які визначають стабільність фінансово-кредитної сфери, значною мірою залежать від курсу національної грошової одиниці. Ці чинники встановлюють рівень цін і темпи інфляції, обсяг валютних резервів, динаміку експортно-імпорتنих потоків і рух капіталу, стан зовнішньої заборгованості, дохідні та видаткові статті Державного бюджету.

Здійснивши у 2000 році неофіційну прив'язку гривні до долара США на рівні 5.44 грн., НБУ започаткував жорстке валютне регулювання та валютні інтервенції на міжбанківському ринку. Це дало змогу досягти стабільності національної грошової одиниці і відновити довіру до неї. Однак на кінець 2007 року спостерігався перегрів економіки, який характеризувався високим рівнем інфляції, швидким зростанням номінальної заробітної плати, а також активним зростанням

дефіциту поточного рахунку, яке тісно пов'язане із проведенням ревальвації курсу гривні [1, с. 1–2]. Так, у 2006 році НБУ ревальвував гривню з 5.125 до 5.05 грн./дол. США. У тому ж році дефіцит поточного рахунку становив 1.617 млрд. дол. США. Протягом 2007 року негативні тенденції посилювалися – дефіцит становив вже 5.272 млрд. дол. США. Чергова ревальвація курсу у другому кварталі 2008 року до 4.849 грн./дол. США сприяла зростанню дефіциту поточного рахунку за січень–вересень до 8.4 млрд. дол. США [2, с. 10–11].

Поглиблення глобальної фінансової кризи, значні проблеми металургійного сектору через різке скорочення зовнішнього попиту, занепокоєння щодо здатності банків пролонгувати існуючі кредитні лінії та проблеми «Промінвестбанку», шостого за величиною банку України у 2008 році, підірвали довіру до банківської системи та національної валюти. Не маючи змоги наситити попит на долар валютними інтервенціями, НБУ був змушений підвищити офіційний обмінний курс до 5.82 грн./дол. США станом на 6 листопада 2008 року.

За прогнозом поточні зобов'язання українських банків і підприємств за отриманими від іноземних партнерів позичками становитимуть до кінця цього року близько 5 млрд. дол. США, на валютні інтервенції на внутрішньому ринку НБУ повинен буде витратити до 4 млрд. дол. США, перевищення попиту на готівкові долари над їх пропозицією може досягти ще 1,5 млрд. дол. США. Тому вкрай важливо, крім золотовалютних резервів НБУ (32 млрд. дол. США), прийняти Держбюджет на 2009 рік із профіцитом на рівні 1.5 % ВВП для рефінансування зовнішніх боргів.

Зважаючи на вищесказане на цьому етапі перед НБУ як суб'єктом реалізації курсової політики постає необхідність:

- перейти до гнучкого обмінного курсу, скасувавши його коридор; визначити офіційний курс на рівні ринкового значення обмінного курсу за попередній день +/- 2 % як коригування протягом дня для захисту економіки від зовнішніх шоків;

- виконати вимоги МВФ для отримання позики у 2008 році в розмірі 16.5 млрд. дол. США: створити стабілізаційний фонд за рахунок позапланових надходжень до бюджету (таких, як приватизація), з метою надання рефінансування та кредитів банкам, будівництву та іншим установам загальнодержавного значення, а також підвищити суму відшкодування Фондом гарантування вкладів фізичних осіб до 100 тис. грн.;

- посилити фінансову дисципліну банків та банківський моніторинг, зменшити попит на валюту обмеженням купівлі долара, коли це не пов'язано із зовнішньоекономічними контрактами чи погашенням боргових зобов'язань [3, с. 55];

- знизити ставку рефінансування і надавати кредити усім банкам, що мають необхідне забезпечення;

- зобов'язати суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності продавати валютну виручку, яка надходить від експорту чи в порядку рефінансування зовнішніх боргів;

- дотримуватись прозорої стратегії щодо інтервенцій, заздалегідь оголошуючи регулярні валютні аукціони, і відділяти реальний попит від спекулятивного, щоб усунути можливість зловживань з боку імпортерів, які за фіктивними контрактами можуть скуповувати долар з метою перепродажу за завищеним курсом [1, с. 3–4].

Загалом зусилля НБУ повинні бути скеровані на забезпечення прогнозованої динаміки обмінного курсу гривні з метою поміркованої його девальвації для зменшення дефіциту поточного рахунку платіжного балансу. Також потрібне нове законодавство про валютне регулювання, яке забезпечуватиме: вільне залучення іноземних кредитів та інвестицій в українську економіку; рівні нормативні і правові умови для операцій українських банків – на кредитування, депонування, резервування, конвертування в українській та іноземній валютах; вільне розпорядження іноземною валютою її власниками, включаючи здійснення міжнародних платежів, переводів і трансфертів.

1. Меморандум Кабінету Міністрів та МВФ про економічну та фінансову політику від 26.10.2008. – 9 с. 2. Статистичний бюлетень НБУ. 2008, вересень. – 147 с. // Інтернет-сайт НБУ (bank.gov.ua). 3. Меліх О. Валютно-курсова політика та її вплив на фінансову безпеку держави // Вісник НБУ. – 2008. – № 8.